

Mededeling van de Europese Commissie over de algemene aanpak van de doorgifte van passagiersgegevens (Passenger Name Record - PNR) aan derde landen

Uitgebreide Samenvatting

Deze mededeling heeft betrekking op PNR-gegevens. PNR-gegevens zijn gegevens die door passagiers zijn verstrekt en door luchtvaartmaatschappijen zijn verzameld met het oog op boekingen en ten behoeve van de incheckprocedure. Het gaat onder meer om reisdata, reistraject, ticketinformatie, contactgegevens (adres- en telefoonnummers), reisagent, betalingsinformatie, stoelnummer en bagage-informatie. Deze gegevens kunnen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen terrorisme en georganiseerde zware criminaliteit. De Europese Unie heeft daarom overeenkomsten over de doorgifte van PNR-gegevens gesloten met de Verenigde Staten (zie dossier E100002), Canada en Australië (zie dossier E100003).

De mededeling schetst de actuele trends in het gebruik van PNR-gegevens in de EU en de wereld. Zij beoogt tevens voor het eerst een reeks algemene criteria vast te stellen die kunnen dienen als basis voor toekomstige onderhandelingen over PNR-overeenkomsten met derde landen. De overeenkomsten met derde landen op PNR-gebied worden tot nu toe vraaggestuurd gesloten, hetgeen ertoe geleid heeft dat de regels voor de luchtvaartmaatschappijen en inzake gegevensbescherming soms uiteenlopen. Gebruik van de algemene criteria kan leiden tot grotere samenhang tussen de verschillende PNR-overeenkomsten en respect voor de grondrechten inzake eerbiediging van het privéleven en bescherming van persoonsgegevens. De mededeling is tegelijkertijd voldoende soepel en aanpasbaar aan de specifieke veiligheidsproblemen en de nationale rechtsorde van specifieke derde landen.

De mededeling noemt de basisbeginselen voor de bescherming van persoonsgegevens die het aanvragende derde land in acht moet nemen. Zo mogen PNR-gegevens bijvoorbeeld nooit als pakket worden doorgegeven, maar alleen per geval. Verder geldt onder meer dat de omvang van het gebruik van de gegevens duidelijk en nauwkeurig moet worden omschreven, de bewaringstermijn niet langer dan noodzakelijk mag zijn en er sprake moet zijn van toezicht door een onafhankelijke overheidsinstantie die over effectieve handhavingsbevoegdheden beschikt.

De mededeling stelt verder voor bepaalde praktische regelingen betreffende de doorgifte van PNR-gegevens te standaardiseren. Doorgifte mag alleen via een push-systeem, waarbij de luchtvaartmaatschappij de gegevens aan een derde land doorgeeft (bij een pull-systeem krijgt een derde land toegang tot de databases van de luchtvaartmaatschappij). Er moet een redelijke beperking zijn van het aantal keren dat een derde land kan verzoeken om doorgifte van de gegevens en er mag geen verplichting voor luchtvaartmaatschappijen zijn om extra gegevens te verzamelen. Een overeenkomst moet gelden voor een vaste termijn en een mogelijkheid tot herziening te bevatten, alsmede een systeem voor monitoring en beslechting van geschillen. Tevens moet worden gezorgd voor wederkerigheid: analytische informatie die uit de PNR-gegevens is afgeleid, dient door de bevoegde autoriteiten van het derde land te worden gedeeld met politie en justitie van de lidstaten en met Europol en Eurojust.

Momenteel is nog sprake van bilaterale overeenkomsten. De Europese Unie moet echter onderzoeken of de doorgifte van PNR-gegevens ook op multilateraal niveau geregeld kan worden, dus door middel van een overeenkomst waarbij de Unie en meerdere derde landen partij zijn.